

Teppo Paajasteen muistolle

*Sait lapsuuden, Teppo, Vienassa viettää
ja muistoissa elää ne uudelleen.
Sinut pakolaisuus Suomeen liittää
sait täältä suojan ja vapauden.
Tuonilmaisiiin nyt kutsu kuului
rannalle toisen kuin Tollonjoen.
Siell' valkeat vaatteet on ylläsi uudet
ja työnäsi kiitos pelastetun.*

Näillä sanoilla ilmaisi osanottonsa Tepon poismenon johdosta Heikki Kyyrönen, lapsuuden koulutoveri.

Teppo Paajaste

Teppo oli syntynyt 28.9. 1926 Vuokkiniemen Livojärven rannalla. 1. pnä maaliskuuta sammutettiin hänen monisäikeinen elämänsä. Kolmisen kuu-kautta hän kärsi vakavista vai-voista ja väsyi niihin. Kaipaus on loputon. 50 yhteistä vuotta ei katoa mihinkään. Olit sals-kea karjalaispoika. Katselin ihailin sinua aluksi kaukaa, kun muutit asumaan naapurimme. Muutaman vuoden kuluttua tiemme yhtyivät. Onni kukoisti, perhe kasvoi. Olit hyvä löytämään työpaikkoja. Silloin ei ollut kortistoja. Kajaanin sellu-tehtaalla teit kahdeksan vuoden rupeaman. Lapset juoksivat kil-paa isän syliin, kun tulit kotiin. Kesäisin teltailltiin Oulujärven saarissa perheen kanssa. Mar-jat, sienet poimittiin. Sinä ka-lastelit paljon ja siinä taisivat tyttökini saada ensi kipinän ka-lan naraamiseen.

Koko ajan Tepolla oli mie-lessä kaipuu lapsuusmaisemiin niin kuin myös Niilo, Kalle ja Vasili -veljillä ja Anni-äidillä. Oli suuri ilo silloin tällöin, kun saman evakkoreen työssä kul-kenut ystävä tuli käymään. Sain muistella kaikkea elettyä ja jak-soi taas jatkaa matkaa. Kesälo-mien aikana tulivat äiti ja veljet meille maalle. Silloin ei seinil-

lä ollut korvia. Vähin erin avai-tiin muistojen kerä. Tuli itkut ja naurut. Ajankulukin unohtui joskus savusaunan löylyihin. Joskus taas mentiin Niilon luo Kajaaniin. Minäkin pääsin sil-loin mukaan, kun tytöt osasivat jo hoitaa karjan. Harmittelen, kun en silloin tehnyt muistiinpa-noja noilla tapaamisilla.

Perheemme elämässä alkoi uusia aikoja 1970-luvun lopulla, kun posti rupesi kulkemaan Karjalaan. Sedät, tädit ja ystävät alkoivat kirjoittaa. Historiallinen tapaaminen Leningradissa oli unohtumaton. Äiti ja pojat meni-vät turisteina. Turisteina tuli-ivat sinne myös Annin kaksi sis-koa ja sisikon poika lapsineen. He asuivat eri hotelleissa. Sis-rukset tapasivat kolmen vuosi-kymmenen jälkeen juhlaillallisi-silla. Voi vain arvata tunteet.

Tästä tapaamisesta alkoi tiiv-vis kanssakäyminen. Olin Te-pon ja Annin kanssa Uhtualla vuonna 1973. Sillä matkalla sydämeni jäi Karjalaan. Erikoinen muisto tuolta reissulta on lento pienkoneella Petroskoista Uhtualle. Siinä me 12 mat-kustajaa pidimme penkin reu-noista kiinni. Oli kuin istuisi pirtin penkillä, mutta kaikki meni hyvin. Vastassa oli suuri sukukunta kukkien kera.

Vartiuksen rajanylityspaikan avauduttua Vuokkiniemessä ja muualla on käyty lähes joka kesä. Ja mikä parasta: suku ja ystävät ovat käyneet meillä. Kotimme on usein saanut olla kuin majatalo, mutta vieraat tuovat siunausta, minä uskon.

Viime vuoden elokuussa olimme Tepon kanssa Vuokki-niemessä. Ihmeen hyvin hän jaksoi. Mukana oli myös lapset Ritva, Raija, Kalevi-vävy ensi kertaa ja usein käynyt Tuula. Teppo kertoi entisistä asioista, liikkui hiljaksen ja nautti, kun sai olla oppaana nuorille.

Nyt on Vienan pojan maal-linen vaellus päättynyt. Loppui tuskat, tuli rauha, uni kaunis, ikuinen. Kiitos Jumalalle. - ANJA

Antti Kannelsuo, ent. Ar-senij Bogdanoff on kuollut. Hän syntyi Vienan Karjalassa Vuonnisen kylässä 1913. Kar-jalan vapautusyritysten epäon-nistuttua hän pakeni yhdessä isänsä Haridomin, äitipuolensa Martan ja veljensä Semjonin (Simo) kanssa 1922 Suomeen. Antin äiti Agafia Androninr. Kelevajeff (Okahvie Kielevä-nen) oli kuollut lapsivuotee-seen 1914.

Perhe hajosi Suomeen muuton yhteydessä, sillä van-hin veli Grigori (Risto) jäi rakentamaan uudenlaista Karja-laa ja toinen veli Mihail (Mik-ko) sai surmansa Vuokkiniemessä käydyssä kahakassa.

Suomeen muuttaneet aset-tuivat asumaan Soiniin, missä heillä oli jo aiemmin tänne tulleita, maakauppaa harjoittavia

Turun yliopiston kansanru-noustutkimuksen ja uskontotie-teen emeritusprofessori Lauri Honko kuoli äkilliseen sairaskohtaukseen 15.7.-02. Hän oli syntynyt Hangossa 6.3.1932.

Honko väitteli filosofian tohtoriksi Helsingin yliopistossa 1959. Hän oli 1960-luvun alussa vierailevana luennoitsijana Kali-fornian yliopistossa ja Los Ange-lesissa 1971, teki merkittäviä tut-kimusmatkoja karjalaisten pariin ja sittemmin mm. Meksikoon, Kiinaan ja Tansaniaan ja 1990-luvulla Intiaan. Hän toi Turkuun pohjoismaisen kansanrunousinsti-tuutin ja toimi sen johtajana alusta lähtien, päätoimisesti vv. 1961-90. Suomalaisen Tiedeakatemiaan jä-sen Honko oli vuodesta 1969, esi-mies 1989-90.

Lauri Hongon tieteellinen julkaisutoiminta oli painava ja laaja, runsaat 20 teosta. Näihin kuuluu useita kansainvälisesti merkittäviä epiikan tutkimuksia sekä 3-osainen monumentaalinen teos Intian Siri-epiikasta (1998). Hänen laatimiaan oppi-kirjoja perinteen ja uskonnon-tutkimuksen metodeista luetaan ympäröivä maailmaa.

heimolaisia. Soinista saatiin hankitaksi pieni maapala, jos-ta elatus saatiin pienviljelyllä. Lisää särvintä saatiin mm. ka-lastuksella.

Nuoruutensa Antti Kannelsuo vietti Soinissa, mistä ha-keutui teollisuuskouluun Hels-sinkiin. Rakennusmestariksi hän valmistui 1943. Sotien jäl-keen hän toimi Lapin maatalo-usseuran palveluksessa Sodan-kylässä vuoteen 1946, jolloin siirtyi Jyväskylän maatalo-usseuran palvelukseen asema-paikkana Äänekoski. Vuonna 1949 hänestä tuli Äänekosken maalauskunnan rakennusmesta-ri, josta virasta hän jäi eläk-keelle 1968.

Kannelsuo oli perustamas-sa Äänekosken rakennusmesta-riyhdistystä sekä toimi sikäläi-sen mieskotiteollisuuskoulun johtokunnan monivuotisena puheenjohtajana. Jatkosotaan hän osallistui Vienan Heimosoturiataljoonan (VHSP) riveis-sä mm. Kuutamolahden ja Po-rajärven taisteluihin. Sotilasar-voltaan hän oli vääpeli.

Antti Kannelsuo oli inno-kas erämies; hän harrasti lähin-nä pienriistan pyyntiä ja kalas-tusta. - Häntä jäi kaipaamaan lähes kuudenkymmenen yhtei-sen vuoden jälkeen vaimo sekä kolme lasta perheineen.

SIMO KANNELSUO

Helsingin yliopiston folklo-ristiikan professori Leea Virta-nen kuoli 18.7.-02 äkilliseen sairaskohtaukseen lomalla Poh-jois-Karjalassa. Hän oli syntynyt 10.4.1935 Lappeella.

Virtanen tuli tunnetuksi las-tenkulttuurin tutkijana ja jul-kaisi tältä alalta monia teoksia, mm. Antti, pantti pakana, (1970) ja Tytöt, pojat ja tykkää-minen (1972). Virtanen oli mu-kana monissa alansa järjestöis-sä ja niiden luottamustehtävis-sä. Hänen väitöskirjansa aihee-na oli kalevalainen runous.

Karjalan Sivistysseura muistelee kiitollisuudella pois-mennyttä auttajaansa. Hän toi-mitti 1968 seuran kustantaman runonlaulajien elämäkertateoksen Karjalan laulajat. Tal-teen saatiin yli kahdenkymme-nen pitäjän runonlaulajat mo-lemmin puolin rajaa. Kirjassa on noin sadan runonlaulajan suku - ja taustatiedot. Oikeas-taan on vielä enemmänkin, sil-lä monen laulajan kohdalla mainitaan, keneltä hän oli op-pinut laulunsa. Juuri tästä teoksesta, Karjalan laulajat, monet saivat sukunsa alkutie-

dot, kun aikanaan aloittivat sukututkimuksen; tuolloin syntymäseuduille ei voinut mennä eikä tietoja haluttu antaa. -KP

MERKKI-PÄIVIÄ

Vihannesviljelijä Erkki **Känkäinen** täytti 70 vuotta 25.7.-02. Hän on syntynyt Karjalan kannaksella Muolaassa ja asunut evakkovuodet Forssan lähellä Pikku-Muolaassa. Viiden hehtaarin tilalla hän alkoi kasvatkaa siellä vihanneksia niin hyvin, että hänestä kehittyi suuri vihannestuottaja. Halli nousi toisen viereen ja käteen jäi jo muutakin porkkanaa.

Erkin harrastuksiin on aina kuulunut karjalaisuuden vaaliminen ja sen puolesta puhuminen. Hän on toiminut Forssan karjalaisten johtopaikoilla mm. rahastonhoitajana ja viimeksi puheenjohtajana sekä kaupunginvaltuustossa ja -hallituksessa karjalaisten valitsemana.

Erkki on palkittu Karjalan Liiton kultaisella ansiomerkillä sekä Karjalan Sivistysseuran kunniakirjalla ja kyykkämitalilla. Hän kun oli mukana jo KSS:n järjestämällä ensimmäisillä kyykkäutuomarikursseilla. Niin hyvin oppi, että otti vastuun SM-kilpailujen järjestämisestä pääkaupungin ulkopuolella. Kilpailut pidettiin Forssassa 1965 ja hyvin kaikki hoidettiin. Jopa niin hyvin, että muolaalainen järjestäjä sai muolaalaisen Suomen mestarinkin: hän oli Onni Tuusa.

Eläkkeelle jäätyään ja luovutettuaan yrityksensä pojilleen Erkki vaihtoi porkkanakuokan taidetalttaan. Alkoi syntyä taide-teoksia evakkoelämän eri aiheista. Nyt on vuorossa muistelmien painattaminen.

KOSTI PAMILO

60 vuotta täytti Antti Tapani **Ritoniemi** 11.7.-02 Tampereella. Hänen sukujuurensa ovat isän puolelta Vienan Karjalasta Kontokin Kenttjärven kylästä.

Erityisopettaja Kerttu **Nurmela** o.s. Suvanto täytti 50 vuotta 13. elokuuta Oulussa. Äitinsä Katrin, (o.s. Moisejeff Pistojärven Kiimasvaarasta) puolelta hän on vienalaista lähtöä. Kerttu on ottanut omakseen perehtyä karjalaisiin sukuihinsa ja vienalaiseen elä-

mäntäpaan mm. jokavuotisilla Vienan vierailuillaan. Hän on myös aktiivisesti mukana Pohjois-Vienan -seuran toiminnassa.

Lähihistoriasta häntä kiinnostavat erityisesti viime sotien aikaiset kansakoulut Vienan alueella. Tietojen keräämistä ja haastatteluja varten olisi toivottavaa, että Kerttuun ottaisivat yhteyttä ne henkilöt, jotka ovat käyneet suomalaisten sota-aikana ylläpitämää kansakoulua Akonlahdessa, Kivijärvellä, Kiimasvaarassa tai Vuokkiniemessä, puh. 08-311 1618 tai 040-571 5541.

Sukulaiset onnittelevat Kerttua ja hänen aviomiestään Lauria, jonka 50-vuotispäivä oli samalla viikolla. Pitkää ikää ja lujaa terveyttä!

HELVI ALAVIITALA

Karjalassa kerättiin 2,5 miljardia ruplaa tullimaksuina

Petroskoin tullilaitoksen päällikön Aleksandr **Haikovin** mukaan Karjalassa kerättiin viime vuonna 2,5 miljardia ruplaa erilaisia tullimaksuja. Tulos on erinomainen ja 53 miljoonaa suurempi kuin viime vuonna.

Harmi vain, ettei tuosta summasta jää yhtään kopeikkaa karjalan tasavallan budjettiin, vaan kaikki menee Moskovaan.

Karjalan Sanomien haastattelussa tullipäällikkö toteaa vastauksena toimittajan kysymykseen, että humanitäärisenä apuna tuoduista tavaroista "ei ole peritty tullia eikä peritä nykyäänkään".

Käytettyinä Venäjälle tuotavien ulkomaisten autojen tuonti-vero jää 25 prosentin tasolle, kuten pääministeri Mihail Kasjanov on televisiossa ilmoittanut.

Uusia ylioppilaita

Hanna Kuutti kirjoitti keväällä ylioppilaaksi Alppilan lukiota Helsingissä. Hannan vanhemmat Jaakko ja Maria Kuutti os.s Härkönen ovat kotoisin Suojärven Kaitajärveltä. Evakkotie vei Valtimolle, mistä suku on sittemmin levinnyt ympäri Suomea ja vähän Ruotsiinkin. (JK)

• Luovutetun Karjalan vanhoja karttoja voi tarkastella nyt netissä. Osoitteet ovat: www.nls.fi/kartta/karjala sekä <http://karjala.tke.hut.fi/kartat/>

Tollonjoki sai oman juhlangansa

Moni Vuokkiniemeen matkaava ohittaa entisen Tollonjoen kylän paikan huomaamatta. Sillankorvassa on joen nimi. Siinä kaikki. Mutta ennen noilla rantamilla oli kymmeniä taloja aina Livojärven pientä latvavesillä ollutta muutaman talon asutusta myöten. Siellä Elias Lönnrotkin piipahti eräällä matkallaan. Kullakin paikalla oli omat hauskat nimensä. Oli Tollontermää, Hukkalantermää, Kormilaa, Nekkala jne. Livonköynäässä jauhoi myllykin syöttäviä kaikelle rahvaalle.

Nyt siitä on jäljellä vain muisto ja lahonneita hirsii. Elinkelvottomien kylien lakkauttamisen myötä Tollonjoen kyläkin siirrettiin historian lehdille ja talot Vuokkiniemeen. Vielä muutama seisoo joen rantamilla kesälomalaisten ilona. Kormilassa on fermeri-innostuksen nostama uudistalo.

Vuosia haaveiltu kyläjuhla toteutui menneen kesäkuun 8.

ja 9. päivänä, ja kotitahville olikin saapunut vierasta läheltä ja kaukaa. Pari Suomestakin. Yhteisessä juhlassa muisteltiin menneitä, sanottiin starinaa, kerrottiin kylästä kansanrunojen keruun valossa ja esitettiin monipuolista ohjelmaa. Kosta-muksesta oli Hete-ryhmä ja Vuokkiniemestä useampikin koululaisryhmä. Syömistä ja juomista oli monenlaista. Kalaa oli erityisen runsaasti ja monella tavalla laitettuna. Nikolai Vatasen savustamat ahvenet jäivät maukkaudessaan erityisesti mieleen. Hyviä olivat muidenkin paistamat ja keittämät!

Sitten kukin sukukunta siirtyi omalle "termälleen". Muisteltua, laulua, syömistä ja juomista tuntui riittävän loputtomiin. Kaikkien yhteinen mielipide oli, että juhlasta on saata-va pysyvä. Vuoden päästä tava-taan!

HEIKKI RYTKÖLÄ

Samovaarit Tollonjoella yhteisen juhlapaikan termällä. (kuva: Heikki Rytkölä)